

MIRIAM BÄCKSTRÖM
NEW POSSIBILITIES, SAME DISAPPOINTMENTS

Punkt Ø - Galleri F 15
8. Oktober 2011 – 8. Januar 2012

Samtale mellom Miriam Bäckström og utstillingsens kurator, Maria Havstam i Punkt Ø

MOTSATSEN TILL MIG ÄR JAG
Gobeleng.

Du arbeider i prosess, for eksempel er gobelengen det første verket i samarbeidet du har satt i gang med skuespilleren Börje Ahlstedt. I utstillingen din på Galleri F 15 er han ikledd rollen som Pierrot. Hvorfor denne rollen?

Arbetet tillsammans med Börje Ahlstedt är ett försök att formulera och gestalta Pierrot idag. Vi utgår ifrån den historiska karaktären men sätter honom i samtida situationer och samtal. Vi gör honom till en roll – om det är möjligt. Pierrot är en figur. En figur ger oss en frihet rollen inte har: friheten att skapa nytt, eller illusionen att skapa nytt. *New Possibilities, Same Disappointments*. (Pierrot, den förälskade med sin obesvarade kärlek; en karaktär som befinner sig i projektioner.)

En roll har ett sammanhang; en karaktär är friare. En figur är en utklippt gestalt, men den är fortfarande en del av vårt gemensamma minne. Varför minns vi honom? Vad är hans syfte, hans historia, hans funktion? För oss? Och för honom? Vem vore Pierrot idag? En figur som innehåller flera intressanta karaktärsdrag, och som berör både konstnären och clownen. (Tänk bara på personligheter som Michael Jackson och Anna Nicole Smith.) Konstnären möter Konsten (som karaktär):

– Det här är inget att skoja om, sade Konstnären till Konsten.

Vilka bilder, föreställningar, rum, drifter och begär har Pierrot? Pierrot är en uppenbarelse, en tillblivelse, en attraktion. I hans värld är det alltid någon som tittar på honom; han har alltid en publik. Han är skådespelare: en karaktär av vår tid.

Pierrot är redan en tredje part i samarbeidet, och vi hamnar i intressanta situationer och konflikter i arbeidet med honom.

Hvorfor arbeider du med Börje Ahlstedt? Hva er det med han som person og skuespiller som interesserer deg?

Börje är en legend, en fantastisk skådespelare med en livslång erfarenhet i sitt yrke (och i sin person, och karaktär). Han har stort register, stor kapasitet; han är en skådespelare som tar sin gestaltning på yttersta allvar och med stor humor och känslighet. Han har en unik förmåga att skapa ett eget rum och närvaro i sin gestaltning.

I detta arbete är humor viktig. Att våga utsätta sig för situationer där personen kan ingå. Skådespelaren, inte bara rollen.

– Jag vill skratta med dem som skrattar åt mig.

Du arbeider stadig oftere med skuespillere. Hva har skuespilleren som du behøver i ditt kunstneriske arbeid? Hva er det i skuespillerens arbeid som interesserer deg?

Teatern, scenen, filmen, den rörliga bilden gestaltar vår tillvaro, våra mänskliga begär och drifter, våra val, vår oförmåga, våra brister. Vad är en människa? Vad är en bild? Är bilden mer verklig än våra egna erfarenheter? Vad är en bild och vad är inte en bild? Vad är en roll och vad är inte en roll?

Jag ser karaktären som en bild. I samarbetet med skådespelaren försöker jag identifiera och skapa bilder av de roller vi alla använder oss av i vår vardagliga tillvaro. Skådespelaren som ett verktyg och instrument, men skådespelaren är också en person, en personlighet, ett jag, en yrkesroll med många historier – gemensamma och privata – som jag vill använda mig av.

Tillsammans med skådespelare kan jag arbeta med en visualisering av det inre och det yttre i förhållande till varandra. Det ena gestaltar det andra och tvärt om. Som t.ex. känslor, reflexer, tillkortakommanden, förhävanden, processer, stagnation. Hur kommer detta till uttryck i det yttre hos en karaktär? Vad får den för rörelsemönster? Hur uttrycker den en förlust i sitt dagliga liv? Och en karaktär utan egna känslor – den jag-lösa – hur använder den sig av sina medmänniskor, hur iscensätter den förlopp hos den andre som den själv är i starkt behov av? Och den som är i ständig protest som alltid fortsatt måste protestera, oavsett vad den egentligen tycker och tänker.

Jag ser skådespelarens uttryck som ett eget språk, ett språk lika relevant som bild- eller skriftspråket. I skådespelarens gestaltning och tolkning av roller, karaktärer och drama, situationer och tid och rum, ryms både rytm, rörelse, känslor, mänsklig erfarenhet, intuition, association, ton, igenkänning. Det är ett språk där intuitionen är viktigare och används mer än i andra språk och uttryck.

WHO AM I?

Film.

Innspillingen av din nye film *Who am I?* ble gjort i Köln i Tyskland 28. juni 2011. Det som skjedde var, slik du beskriver det, at du plasserte 7 skuespillere på scenen. Disse hadde ikke på forhånd innstudert tekst og regi, men ble utsatt for det du beskriver som en umulig situasjon. Kan du fortelle om dette verket og situasjonen?

Jag blev inbjuden av kuratorerna Sally Müller och Selma Lampard att genomföra en performance som avslutning på deras filmserie i Kölnischer Kunstverein. Jag bad att få arbeta med sju skådespelare och fyra kameror under en timslång föreställning. Jag skrev manus och åkte till Köln, där jag träffade skådespelare och medarbetare en timme före föreställningen.

Skådespelarna placeras i trapphallen i Kölnischer Kunstverein, föreställningen startar, publiken släpps in och skådespelarna får varsitt manus. Samtidig delas olikfärgade morgonrockar ut till var och en av skådespelarna. Färgerna representerar deras karaktär, som de fortfarande är ovetande om: vem eller vad de ska spela.

För att publiken ska veta vilka karaktärer skådespelarna ska försöka gestalta nålas lappar fast på deras ryggar: Vinnaren, Mamman, Voiceover, Tänkandet, Lögnaren, Närvaron, Divan.

Manus består enbart av repliker, baserade på karaktärernas drifter och möjligheter att uttrycka sig, deras mentala rum, begränsningar och upprepningar. Dramat handlar om att hjälpa skådespelarna att finna sin karaktär utifrån enbart sina repliker, givna och skrivna av någon annan, utan regi och utan möjlighet att få lära sig sin text.

Texten är synbarligen sju samtidiga monologer vars karaktärer tillfälligtvis reagerar på varandra. Handlingen utger sig för att vara ett spel, en tävling, men är slutligen bara ett drama alla följer, där var och en försöker göra det bästa av sin roll och av situationen.

Vi får följa karaktärernas tillblivelse, under den första genomläsningen av en text, ett manus, ett drama de är tvungna att följa och agera för att kunna förstå och utveckla sin roll. Det är en omöjlig uppgift och ett misslyckande, men även denna omöjlighet försöker de använda sig av.

Som betraktare kan man känna igen sig i denna omöjlighet: att aldrig veta vad som ska hända, att aldrig vara förberedd på det som sker inom och utom en karaktär/en person i olika situationer, möten och dialoger. De följer sitt manus likt en på förhand given möjlighet där rollen är begränsningen och replikerna en text som upprepas i evighet. Texten som ett gemensamt och förutbestämt drama, och rollerna som projektioner vi lägger över oss själva och på vår omgivning.

Som betraktare upptäcker vi att ingen (varken regissör eller skådespelare) gör prioriteringar åt oss; vi är mer utlämnade åt oss själva än vad vi är vana vid.

RØD VITRINE

En rød vitrine med en samling objekt som relaterer till ulike sensasjoner, følelser, drifter og begjær.

Rød vitrine stilte du ut i en stor utstilling på Bonniers Konsthall i 2010. Utstillingens tittel var Scenväxlingar og omtales i en tekst fra Bonniers som et møte mellom kunst og teater.

Kan du beskrive verket *Rød vitrine* og hva du undersøker her?

En vitrin med rödfärgat glas, ljussatt med rød neon inuti, och inredd med öppna lådor vars botten är täckta med olikfärgat spegelglas. På dessa har en samling föremål placerats. De relaterar till olika attraktioner, känslor, sensationer, effekter, drifter, begär. Abstrakta objekt och gestaltade representationer, beskrivningar och begrepp, associationer som kan placeras intill varandra i nya kombinationer. Den röda färgen, de färgade speglarna, neonet, kromet, kombinationerna, presentationen – även de är ett försök till attraktion.

Rød vitrin är en samling scener där varje låda presenterar en möjlig attraktion, som kan vara gemensam, offentlig, privat och personlig. Samlingen av föremål utökas hela tiden; nya föremål tillkommer inför varje presentation. Inför denna utställning har några anteckningsböcker lagts till samlingen.

Personlighet som attraktion. Association som attraktion. Attraktion som effekt. Attraktion och effekt bortkopplat från sitt syfte, funktion, reaktion och person.

Visualisera det jag inte ser, det jag aldrig kan minnas, sortera eller komma ihåg särskilt länge. Samlingens egen drift är att överraska sig själv som begrepp och finna nya attraktioner (som vi tidigare inte känt/känt till/identifierat). Ett arkiv och register av känslor som startar reaktioner, förlopp, händelser. Att betrakta och studera någonting med hjälp av ett konstruerat sammanhang: ett rum, en scen, en vitrin.

Är en samling ett rum, en scen, en plats? Finns projektionen som objekt? Finns syftet som föremål, gestaltning? Är syftet alltid en dominerande ordning, oavsett vad som sägs, uttalas eller presenteras? Presentation och representation. När betydelser förändras. Förgrund och bakgrund? In- och utgångar? Vilket ska vara under och vilket ska vara över, och varför?

IRÈNE LINDH

8 fotografier. Verket er produsert i 2008

I fotoserien *Irène Lindh* møter vi skuespilleren Irène Lindh sett fra åtte vinkler. Du har tatt bildene samtidig med åtte synkroniserte kamera, ulik avstand, perspektiv og objektiv. Vi møter en vakker middelaldrende kvinne, skuespillerinnen. Hvem skal vi se henne som? Er hun skuespilleren eller er hun Irène Lindh? Fortell om dette verket.

Irène Lindh verket producerades i 2008 i en filmstudio i Stockholm. Irène placerades i mitten av studion och omringades av åtta kameror som var synkroniserade med fjärrutlösare. Tekniken används av fotografer när de behöver vara på flera platser samtidigt i samma rum eller runt en spelplan, för att dokumentera ett oåterkalleligt ögonblick.

Irène Lindh är åtta olika versioner/tolkingar/perspektiv - sedda och tagna i samma sekund.

Jag ville på ett tillsynes enkelt och konkret sätt skapa åtta olika tolkningar av samma situation, person och uttryck. Ingen bild är mindre sann än den andra. En utvidgning av tid och rum. En förlängd sekund. En implosion. Kameran som projektion, skådespelaren som bild.

Begreper som representasjon, iscenesetting, virkelighet, det private rom, den offentlige situasjon og rolle er viktige i arbeidene dine? Kan du si noe om det?

Vad är en bild? Vad är inte en bild? Kan man gå igenom en bild? Och hur ser det ut på andra sidan?

Med bild menar jag både inre och yttre bilder. I vår gemensamma kultur kommunicerar och uttrycker vi oss med dessa bilder. De blir vårt tänkande. Vi lever i en fotografisk tid med fotografiska bilder och med ett fotografiskt tänkande. Bilden som en projektion av verkligheten: det vi vill se, det vi ska se. (Bilden som makt- och kommunikationsmedel.) Vi lever i bilder, upprätthåller bilder som enklast sammanfattar vår överenskommelse av verklighet, gemenskap, regler, konventioner och känslor. En förenklad version av tillvaron.

Vad är en projektion, en mental bild, en föreställning? Hur arbetar den och vad har den för funktion?

I början av mitt arbete var jag intresserad av verkligheten/verkligheterna så som de presenterades på bild. Och var den fortfarande en verklighet när den hade blivit en bild? Var möjligtvis fiktionen en mer relevant beskrivning, med fler aspekter och vinklar, än den etablerade verkligheten? Var hade verkligheten och beskrivningen av den för främsta syften? Vems verklighet agerade vi i?

Den dubbelhet som jag ofta återkommer till som en nödvändighet och målsättning är kanske en strategi från min uppväxt. Jag brukar definiera den som "verkligheterna". Det måste finnas flera samtidigt, gärna i motsättning till varandra.

– Inget är vad det ser ut att vara, allting betyder någonting annat.

Utstillingens tittel *New Possibilities, Same Disappointments* viser til både muligheter og begrensninger. Fortell. Hvorfor denne tittelen?

Titeln en replik ur filmen *Who am I?* och syftar på rollens inneboende möjligheter och begränsningar. Där kan jag även inkludera konstnärsrollen. Självfallet innehåller också den både möjligheter och begränsningar. Möjligheterna vill jag använda mig av; begränsningarna måste överskridas/passeras. Var hamnar jaget/karakteren när den lämnar sin roll/rollen?

Man upprepar samma misstag, man gör samma rörelser, säger samma sak, använder samma mönster. En komisk/tragisk figur som finns hos oss och som vi alla bär på.

Dine arbeider har en dybde, og er også formalt vakre. Hvor viktig er estetikk for deg i arbeidene dine?

Estetik är både en vilja att kommunicera och en vilja att placera sig och sitt arbete i ett sammanhang, i en tradition. Men även estetiken måste ifrågasättas och förändras, utvecklas, utsättas.

Det vackra är alltid ett intressant begrepp, men bara om det inkluderar flera olika synsätt. Jag uppfattar min egen smak (som definierar och gestaltar min karaktär) som en begränsning, ett förutsägbart rum. Just nu är jag mer intresserad av mina karaktärers smak och estetik.